

1. Aineen tai valmisteen sekä yhtiön tai yrityksen tunnistustiedot

Kauppanimi: **Preseed™**

Käyttötarkoitus: Sulan lisäaine rautavalimoissa.

Osoite/Puhelin: **Elkem AS**
Foundry Products Division
P.O.Box 5211 Majorstuen, N-0303 Oslo, Norway
Telefon: + 47 22 45 01 00
Telefax: + 47 22 45 01 52
<http://www.foundry.elkem.com>

Yhteyshenkilö: Marianne Ihlen (marianne.ihlen@elkem.com)

Hätäpuhelinnumero: Ei olennainen

2. Vaarallisten ominaisuuksien kuvaus

Tuote ei edusta vaaraa terveydelle, turvallisuudelle tai ympäristölle käsiteltäessä ja varastoitaessa asianmukaisesti. Katso kohta 7.

Joutuessaan tekemisiin kosteuden, happojen tai emästen kanssa, voi muodostua palavia ja myrkyllisiä kaasuja. Katso kohta 10 ja 11.

Pöly suspensoituu ilmassa ja voi aiheuttaa pölyräjähdyksiä tietyissä olosuhteissa. Katso kohta 10.

3. Koostumus ja/tai tiedot aineosista

Synonyymi: Ferropii, Zirconium Ferropii.
IUPAC-nimi: Ferropii.

Varoitusmerkit ja niiden:
R- ja S- lausekkeen: ei
ei

Koostumus (analyysi):	Paino %
Pii (Si)	62 - 69
Zirconium (Zr)	3 - 5
Alumini (Al)	3 - 5
Kalsium (Ca)	0.6 - 1.9
Rauta (Fe)	jäännös

4. Ensiapuohjeet

Hengitystiet: Pölyn aiheuttama ärsytys: raikasta ilmaa. Ärsytyksen pitkittyessä otettava yhteys lääkäriin. Fosfinii/arsiinimyrkytys: otettava yhteys lääkäriin/ sairaalaan. Katso kohta 11.

Ihokosketus: Pese iho vedellä-/ saippualla.

Silmät: Huuhtelee vedellä/silmänhuuhtelunesteellä. Ärsytyksen pitkittyessä otettava yhteys lääkärin.

Nieleminen: Siirrä altistunut henkilö pois alueelta, jossa on pölyä. Katso: hengitystiet.

5. Ohjeet tulipalon varalta

Sammutusaineet: Kuiva hiekka, CO₂ tai kuivajauhe.

Rakeinen aines ei ole pölyntyvää. Partikkelit suspensoituu ilmassa ja voi aiheuttaa pölyräjähdyksiä tietyissä olosuhteissa. Katso kohta 10.

6. Ohjeet onnettomuuspäästöjen varalta

Vältettävä työtehtäviä, jotka aiheuttavat pölyn muodostumista. Pölymäinen aine kootaan asianmukaiseen astiaan. Kostunut aine pidetään erossa kuivasta ja sitä ei saa kerätä ja säilyttää umpinaisessa astiassa. Kuiva pöly imuroidaan pois.

7. Käsittely ja varastointi

Käsittely: Vältettävä työtehtäviä, jotka aiheuttavat pölyn muodostumista. Vältettävä pölyn hengittämistä. Katso kohta 8. Vältettävä työtehtäviä esim. hitsausta alueilla, missä korkea pölypitoisuus. Katso kohta 10.

Säilytys: Tuote pitää säilyttää kuivassa ja ilmavassa paikassa ja pidettävä erillään hapoista ja emäksistä.

8. Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet

A. Työhygieniset arvot/Altistumisen ehkäiseminen.

Silmäsuojat, silmien huuhtelu mahdollisuus ja suojakäsineet. Huolehdittava hyvästä ilmastoinnista. Käytettävä hyväksyttyä hengityssuojaa pölysuotimella, EN 149 FFP2S tai vastaavaa alueilla, missä riittämätön ilmasto. Epäiltäessä, että on muodostunut fosfiini- ja arsiinikaasua, (ahtaat huonosti ilmastoidut tilat esim. siilot, lastiruumat jne.), on käytettävä hengityssuojaa, jossa yhdistelmäsuodin, tai mieluiten käytettävä ilmanpainesuojaa.

Haitalliset tunnetut pitoisuudet (HTP-ARVOT 2005):

	CAS-numero	HTP-arvot				Huomautus
		8 h		15 min		
		ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³	
Epäorgaaninen pöly		-	10	-	-	liite 3
Fosfiini (PH ₃)	7803-51-2	0,1	0,14	0,2	0,28	-
Arseeni ja sen epä-						
Orgaaniset yhdisteet		-	0,01	-	-	As
Arseenivety (AsH ₃)	7784-42-1					

Arsiinin matala taso perustuu sen syöpää edesauttavaan vaikutukseen, jota on löydetty epäorgaanisista arsiiniyhdisteistä yleisesti (IARC). Elkem on laatinut menettelytavan (1994) ammattihygienisiä mittauksia varten.

B. Ympäristöaltistuksen estäminen

Katso os 6, 7 ja 12

Hiukkasten (PM₁₀) raja-arvot (Neuvoston direktiivi 1999/30/EY):

Keskiarvon laskenta-aika	Raj-arvo
24 tuntia	50 µg/m ³ ★
kalenterivuosi	40 µg/m ³

★saa ylittyä enintään 35 kertaa kalenterivuoden aikana

9. Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

Ulkonäkö	: Raemainen aine.
Koko	: (1-10 mm)
Väri	: Hopeanharmaa, metallinen pinta.
Haju	: Ei ole
Sulamispiste (°C):	: Sulamislämpötila(°C): 1325 (liquidus), 1200 (solidus).
Liukenevuus (Vesi)	: Liukenematon.
Ominaispaino (kg/m ³)	: 1790 (noin bulk tiheys). : 3300 (noin kiinteä aines).

10. Stabiilisuus ja reaktiivisuus

Vältettävät olosuhteet:

Vältettävä kipinöitä ja muita työtehtäviä (esim. hitsaus) alueilla, missä korkea pölypitoisuus. Hiukkaset ilmassa voivat aiheuttaa pölyräjähdyksiä silloin, kun niiden määrä ilmassa ylittää 100-300 g/m³.

Annetun raekoon syttymisherkkyys ja räjähdysriski vähentyy Si/Fe suhdetta pienentämällä. Pöly, jossa Si/Fe-suhde ≤ 2 ja raekoko $\geq 10 \mu\text{m}$, ei ole arvioitu edustavan räjähdysvaaraa.

Lisättäessä kosteaa ainetta sulaan materiaaliin, voi aiheuttaa räjähdyksiä

Vältettävät materiaalit:

Vesi/kosteus, hapot ja emäkset.

Vaaralliset hajoamistuotteet:

Joutuessaan tekemisiin kosteuden, happojen tai emästen kanssa voi muodostua palavaa vetykaasua (H₂), sekä erittäin myrkyllistä fosfiini- ja arsiinikaasua (valkosipulin haju), molemmat ilmaa raskaampia. Reagoidessaan vetyfluoridin (HF) tai typpihapon (HNO₃) kanssa, muodostuu myrkyllisiä kaasuja kuten silisiumtetrafluoridi (SiF₄) ja nitriittikaasuja (NO_x).

Kosteaa tuote muodostaa herkästi syttyvää vetykaasua jos lisätään sulaan materiaaliin, veden hajoamisen seurauksena.

11. Terveysvaikutuksiin liittyvät tiedot

Akuutit seuraukset:

Hengitystiet: Hienojakoinen pöly voi ärsyttää ja kuivattaa limakalvoja ja mahdollisesti aiheuttaa fosfiinin ja arsiinin imeytymistä limakalvoille. Fosfiinin toksinen mekanismi on epäselvä. Fosfiini ärsyttää altistuneita limakalvoja, vaurioittaa keskushermostoa (CNS) ja voi aiheuttaa keuhkoödeeman. Akuutti, ei kuolettava fosfiinimyrkytys aiheuttaa ohimeneviä oireita, mm. päänsärkyä, huonovointisuutta, oksentelua, vatsakipua, yskää ja hengenahdistusta.

Ihokosketus: Hienojakoinen pöly voi ärsyttää ihoa.

Silmäkosketus: Hienojakoinen pöly voi ärsyttää ja vaikuttaa kuivattavasti.

Nieleminen: Hienojakoinen pöly voi ärsyttää ja vaikuttaa kuivattavasti limakalvoihin. Mahdollisesti fosfiinin/arsiinin imeytyminen.

Krooniset seuraukset:

Ei kroonisia vaikutuksia odotettavissa, perustuen käytännön kokemuksiin ja saatavilla olevaan kirjallisuuteen. Norjan ferroseosteollisuuden on suoritettu historiallisia, epidemialogisia tutkimuksia rutiinomaisesti.

12. Tiedot kemikaalin vaarallisuudesta ympäristölle

Tuotetta ei luonnehdita ympäristöä saastuttavaksi.

LIKKUVUUS: Tuote ei normaaleissa ympäristöoloissa kulkeudu muualle.
HAJOAVUUS: Ei koske kyseistä ainetta.
BIOKERTYMINEN: Ei aiheellista lohkarille/harkoille, koska se ei helposti kulkeudu eikä leviä ympäristöön.
EKOTOKSISUUS: LC₅₀/LD₅₀: Ei määritelty. Ei koske epäorgaanisia, liukeamattomia yhdisteitä.

13. Jätteiden käsittely

Materiaali tulisi ottaa talteen kierrättystä silmälläpitäen aina kun mahdollista.
Toimituksen mukaista tuotetta ei luokitella vaaralliseksi jätteeksi Komission päätökset 2000/532/EY ja 2001/118/EY n mukaan.

Tämän materiaalin jätetuotteista ja jäännöksistä on huolehdittava nittä koskevien lain säädösten sekä tällaisten jätteiden käsittelystä vastaavien viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti.

14. Kuljetustiedot

UN no.	1408
IMDG-Code ¹⁾	Ei kuulu luokkaan 4.3.
ICAO/IATA ¹⁾	Ei kuulu luokkaan 4.3.
ADR/RID ¹⁾	Ei kuulu luokkaan 4.3.

1) Kappalessa 2 kuvatun kemiallisen analyysin läpikäyneitä tuotteita on testattu seuraavien suositusten mukaisesti: «United Nations Recommendations on the Transport of Dangerous Goods, Manual of Test and Criteria PartIII-33.4.1.4» (amdt. 29-1998), eivätkä ne täytä Luokan 4.3 tuotteille asetettuja kriteereitä.

15. Kemikaaleja koskevat määräykset

Terveys-, palo- ja räjähdysvaaramerkinnät:

Varoitusmerkit ja niiden:	Ei tarvitse merkitä.
R-lausekkeen:	Ei ole
S-lausekkeen:	Ei ole

Tuoteturvallisuustiedote on laadittu

- EU-direktiivin 1999/45/EY:n ja 2001/58/EY:n mukaan
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH).

16. Muut tiedot

Lähdeviitteet kirjallisuuteen ovat saatavilla valmistajalta.